

Tarttuvat eläntaudit ovat merkittävä riski siipikarjatuotannolle. Suomen Siipikarjaliitto on mukana Suojaa SiKana -hankkeessa, jossa kehitetään siipikarja- ja sikatilojen tautisuojausta.

Aika teroittaa tautisuojausta täyteen iskuun

Kati Näsärö
Projektipäällikkö, ELL
Suojaa SiKana -hanke

Kuka olisi vuosi sitten uskonut, että Suomeen leviää ihmisten koronaviruksen aiheuttama pandemia, jonka takia tehdään jokaisen arkielämään vaikuttavia rajoituksia? Siipikarjan erinomainen tautitilanne voi muuttua yhtä nopeasti. On tärkeää huolehtia tautisuojauksesta ennen kuin joudumme vakavampaan tilanteeseen, jossa pelkkä tautisuojauksen tehostaminen ei enää riitä.

Vakavat eläntautiriskit ovat todellinen uhka myös Suomessa. Korkeapatogeenista lintuinfluenssaa on tänä vuonna todettu paljon Euroopassa samoilla alueilla, mistä se levisi Suomeen luonnonvaraisten lintujen mukana vuosina 2016–2018.

Suomessa tuotantopolven lintuja lääkitään hyvin vähän. Alan muutokset vaikuttavat kuitenkin suoraan tautitilanteeseen ja siipikarjan tartuntapaineeseen. Tilojen koko on kasvanut ja munintakanojen kasvatusmuodoissa on tapahtunut suuria muutoksia. Lisäksi siipikarjan tuontimäärät ovat

Toimivasta tautisuojauksesta hyötyy niin yksittäinen tila kuin koko elinkeinokin. Tautitapaukset aiheuttavat taloudellisia menetyksiä ja lisätyötä.

kasvaneet. Nämä kaikki muutokset lisäävät tartuntariskiä.

Samaan aikaan harrastesiipikarjan pitäminen on yleistynyt. Harrastekanoissa tautitilanne on tutkitusti huonompi kuin tuotantoeläimillä ja tautisuojaus on yleensä myös heikompi. Tämä lisää tuotantosiipikarjan tautiriskejä, jos tiloilla ei huolehdi tehokkaasta ja toimivasta tautisuojauksesta.

Tautitapaukset aiheuttavat taloudellisia menetyksiä ja lisätyötä. Pahimmassa tapauksessa saneeraus kustannukset ovat korkeat ja tuottajan henkinen jaksaminen koetuksella.

Vakavilla eläntaudeilla voi olla merkittäviä vaikutuksia koko elinkeinon toimintaan ja kannattavuuteen. Todetut tapaukset voivat vaikuttaa nopeasti myös kuluttajien käsityksiin elintarvikkeiden turvallisuudesta. Toimivasta tilakohtaisesta tautisuojauksesta hyötyy niin yksittäinen tila kuin koko elinkeinokin.

Siipikarjatilolle oma Biocheck-työkalu

Siipikarjamme tautisuojaus ei ole vielä joutunut todelliseen testiin.

Tilakohtaisen tautisuojauksen toimivuutta voi arvioida Biocheck.UGent-menetelmällä. Belgiassa kehitetty menetelmä perustuu tutkittuun tietoon ja siinä otetaan huomioon eri toiminnoista syntyvän riskin suurus. Esimerkiksi mitä useammin rehuauto käy tilalla, sitä suurempi riski on tautien leviämiseksi auton mukana.

Arvioinnissa täytetään kyselylomake, ja tulokset saadaan kahdella kuvaajalla: ulkoinen ja sisäinen tautisuojaus. Näistä voidaan erottaa tarkemmin tautisuojauksen eri osa-alueet, kuten puhdistus ja desinfektio.

Jokaisesta osa-alueesta maksimitulos on 100 % ja menetelmä laskee myös keskiarvot. Oman tilan tuloksia voi verrata muihin tiloihin, joilla on tehty sama arviointi. Tavoitteena ei ole kuitenkaan täydet pisteet kaikista osa-alueista, vaan tulos auttaa tunnistamaan oman tilan tautisuojauksen vahvuudet ja heikkoudet. Näin pystytään löytämään tilan tautisuojausta tehokkaasti parantavia yksittäisiä keinoja.

Suomessa Biocheck-menetelmä on jo otettu osaksi sikojen terveydenhuoltojärjestelmä Sikavaa. Nautapuolelle Biocheck on tuotu tänä vuonna, ja ensi vuonna se tullaan integroimaan osaksi nautojen terveydenhuoltojärjestelmä Nasevaa. Elinkeino on tehnyt huomattavia panostuksia saadakseen Biocheckin osaksi terveydenhuoltojärjestelmiä.

Suojaa SiKana

Biocheck-menetelmä halutaan tuoda käyttöön myös siipikarjapuolelle, koska se on nähty erinomaisena työvälineenä tilakohtaisen tautisuojauksen kehittämisessä. Broileriversio on jo käännetty ja sovellettu Suomen oloihin, mutta arviointeja ei ole vielä tehty paljon. Munintakanojen version käännöstyö on juuri valmistumassa.

Ota hanke avuksi tautisuojaukseen

Suojaa SiKana -hankkeen tavoitteena on kehittää Suomen siipikarja- ja sikatilojen tautisuojausta. Hanketta hallinnoi Suomen Sikayrittäjät, ja yhteistyössä ovat mukana Suomen Siipikarjaliitto ja Eläinten Terveys ETT ry. Rahoittaja on Manner-Suomen maaseudun kehittämisrahasto 2014–2020.

Hanke jatkuu vuoden 2022 loppuun asti ja projektipäällikkönä toimii eläinlääkäri Kati Näsärö.

Hanke järjestää kaikille siipikarja- ja sikatuottajille avoimia ja ilmaisia koulutuksia. Koronatilanteen takia ne järjestetään tällä hetkellä etäyhteydellä. Lisäksi järjestetään pienryhmätoimintaa ja tehdään tilakäyntejä hankealueella eli Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pohjanmaan ja Pirkanmaan ELY-keskusten kunnissa.

Aloitamme Biocheck-käyntien tekemisen suomalaisissa munintakanaloissa. Lisäksi teemme Biocheck-käyntejä kalkkunatiloille. Kalkkunatuotantoon ei ole tehty omaa versiota menetelmästä, mutta broilereiden versiota voidaan soveltaa hyvin.

Tilakäynnillä kierretään yhdessä läpi eläintilat, rehujen säilytyspaikat ja tilan pihapiiri. Kysymyslomakkeen avulla keskustellaan tilan tautisuojaukseen vaikuttavista toimintavoista ja kehittämiskohteista.

Tilat ovat erilaisia ja samaan hyvään lopputulokseen voidaan päästä erilaisilla keinoilla. Tautisuojauksen kehittäminen ei yleensä vaadi kalliita investointeja, vaan pienillä muutoksilla voidaan saavuttaa jo suuria hyötyjä. Toimiva tautisuojaus on koko tilan toiminnan perusta, joten siihen kannattaa panostaa.

Kati Näsärön vetämässä hankkeessa kehitetään siipikarja- ja sikatilojen tautisuojausta koulutuksen, tilakäyntien ja pienryhmien avulla.

Tilat ovat erilaisia ja samaan hyvään lopputulokseen voidaan päästä erilaisilla keinoilla.

Seuraathan Suojaa SiKana -hankkeen IG- ja FB-sivuja somessa.

Hankkeen esittelyvideo:

